

IŽANGA

Šios apžvalgos tikslas – trumpai pristatyti 2019-2020 m. atliktus aktualius tyrimus ar kito pobūdžio tiriamąją veiklą Lietuvoje ir užsienyje, kurie yra aktualūs bibliotekų veikloje ir leistų ne tik susipažinti su kitų bibliotekų specialistų ar mokslininkų įžvalgomis, bet ir įkvėptų tam tikrų idėjų rengiant projektus, planuojant naujų paslaugų diegimą ar inicijuojant tiriamąją veiklą bibliotekose.

TURINYS

Kauno apskrities viešosios bibliotekos tiriamoji veikla	2
Kauno regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų tiriamoji veikla	3
Kitų apskričių viešųjų bibliotekų tiriamoji veikla	4
Aktualūs straipsniai profesinėje literatūroje ir tiriamoji veikla Lietuvoje	5
Tiriamoji veikla užsienyje	8
Bibliotekų erdvės ir jų elementai	8
Bibliotekų ištekliai ir informacijos vadyba	9
Bibliotekų rinkodara ir vadyba.....	10
Inovacijos bibliotekose.....	10
Tvarus vystymasis ir bibliotekos.....	10
Paslaugos ir programos bibliotekose.....	11
Bibliotekos ir jų vaidmuo.....	12
Bibliotekų bendruomenių tyrimai	13
Bibliotekų (naujų) paslaugų ar programų kryptingumas skirtingoms vartotojų grupėms	14
Bibliotekų personalo ir bibliotekininko profesijos tyrimai	16

Kauno apskrities viešosios bibliotekos tiriamoji veikla

Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje (toliau – KAVB) yra atliekami įvairaus pobūdžio ir tematikos tyrimai bei apklausos. Ši tiriamoji veikla reikšmingai prisideda tiek prie KAVB veiklos tikslingumo įtvirtinimo, teikiamų paslaugų kokybės gerinimo, naujų paslaugų diegimo, sistemingo bendruomenės narių poreikių pažinimo atnaujinimo, tiek prie bendradarbiavimo su aptarnaujamos teritorijos viešosiomis ir mokyklų bibliotekomis stiprinimo, jose dirbančių specialistų interesų atliepimo. Dažnu atveju tyrimai ir apklausos yra susiję su tuo metu vykdomais ar planuojamais vykdyti pokyčiais bibliotekos veikloje plačiąją prasme, todėl tiriamoji veikla prisideda tiek prie įvairių procesų pažinimo, tiek rezultatų identifikavimo. Taip pat KAVB specialistai sistemingai renka ir lygina Kauno regiono SVB veiklos statistinius rodiklius¹.

Nuo 2014 m. nuolat atliekami KAVB organizuojamų skaitmeninio raštingumo mokymų gyventojams vertinimo tyrimai, ataskaitos rengiamos kasmet, atliekami rezultatų palyginimai. Nuo 2020 m. atliekami KAVB andragogų organizuojamų ir vedamų mokymų specialistams vertinimo tyrimai.

Taip pat biblioteka atlieka ir fondo panaudos tyrimus: kasmet rengiami ir viešinimui pateikiami KAVB skaitomiausių grožinės, mokslinės bei vaikų ir paauglių literatūros dešimtukai; sisteminiams ir analizuojami skaitomiausių teminių leidinių sąrašai pagal tipus (18 mokslo šakų ir grožinės lit.), vėliau sąrašai sudaromi pagal vartotojų sociodemografines charakteristikas (lytį, amžių, išsimokslinimą, profesiją). Taip pat šie sąrašai panaudojami ir kitoms veikloms bibliotekoje organizuoti, pvz., paspartinti leidinių nurašymo procesą, atrinkti aktualiausius leidinius fondo fizinės vietos perorganizavimo atveju ar kt.

Kalbant apie projektinę veiklą bibliotekoje, neretai tiek nacionalinių, tiek tarptautinių projektų pabaigoje siekiama įvertinti vykdytų veiklų naudą ir poveikį projekto tikslinei grupei. Šiuo tikslu 2019 m. atliktas KAVB projekto „Kauno regiono viešųjų bibliotekų darbuotojų sveikatos stiprinimas“ poveikio vertinimas².

Kasmet KAVB partnerių teisėmis yra kviečiama prisijungti prie nacionaliniu lygmeniu vykdomų tyrimų, kuriuos inicijuoja ir organizuoja Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (toliau – LNB), taip pat dalis tyrimų įgyvendinama LR Kultūros ministerijos pavedimu. 2020 m. tokio tipo tyrimuose biblioteka dalyvavo ar juos organizavo taip pat. Šiais metais KAVB, kartu su visomis Kauno regiono SVB, dalyvavo LNB vykdytame tyrime „Viešųjų bibliotekų specialistų kompetencijų tobulinimo ir metodinės pagalbos poreikiai“, pateikė reikalingus

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

duomenis, pildė anketas, organizavo anketų pildymą Kauno regione ir šiuo metu yra laukiama tyrimo rezultatų bei išvadų. Kitas tyrimas, kurį KAVB organizavo ir vykdė savarankiškai LR Kultūros ministerijos pavedimu yra „Kauno apskrities viešosios bibliotekos skaitmeninimo paslaugų poreikio ir pasitenkinimo jomis“ tyrimas. Gautais rezultatais ir rekomendacijomis pagal poreikį biblioteka pasidalino su Kauno regiono bibliotekomis.

Reaguojant į poreikį atnaujinti elektroninę platformą, skirtą bibliotekos personalui, 2020 m. KAVB vykdė intraneto panaudojimo ir darbuotojų poreikių apklausas.

Taip pat 2020 m. KAVB vykdė tematiškai naują, tačiau COVID-19 viruso pandemijos kontekste itin aktualią, humoristinę apklausą „Karantino realijos“³. Šios apklausos rezultatai leido geriau suprasti kaip ir kodėl jaučiasi bibliotekos darbuotojai bei lankytojai pasikeitus gyvenimo aplinkybėms iš esmės.

Paminėtina, jog visos viešosios bibliotekos, remiantis LR Kultūros ministerijos rekomendacijomis, ne rečiau kaip kas 2 metai atlieka vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimus⁴. KAVB paslaugų vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimus atliko 2017 m.⁵, 2018 m.⁶ ir 2020 m.⁷. Visų trijų metų lyginamosios analizės rezultatai ir išryškėjusios tendencijos pateikiamos 2020 m. tyrimo ataskaitoje.

Dalis KAVB vykdytos tiriamosios veiklos rezultatų skelbiami ir nuolat atnaujinami bibliotekos internetinėje svetainėje adresu <https://kvb.lt/lt/2016-apie-mus/veiklos-sritys/tyrimai>. Skiltyje „Kiti tyrimai“ pateikiamos nuorodos į kitų institucijų ar organizacijų atliktus aktualius tyrimus Lietuvoje (nuo 2009 m.), kurie tiesiogiai siejasi su bibliotekų veikla.

Kauno regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų tiriamoji veikla

Kauno regiono savivaldybių viešosios bibliotekos (toliau – Kauno regiono SVB) tiriamąją veiklą atlieka organizuodamos ją savarankiškai, kaip tyrimų tikslinės grupės KAVB, LNB ar kitų institucijų regioninės ir nacionalinės reikšmės tyrimuose. Tiriamosios veiklos rezultatus viešai savo bibliotekų internetinėse svetainėse „Tyrimų“ skiltyje skelbia Jonavos raj., Kalvarijos ir Prienų raj. savivaldybių viešosios bibliotekos. Kitos regiono SVB kviečia dalyvauti tyrimuose ir/ar jų rezultatus dažniausiai skelbia naujienų sraute. Taip pat apie atliktą tiriamąją veiklą regiono SVB pateikia informaciją metinėse tekstinėse ataskaitose, kurios prieinamos LNB internetinėje svetainėje⁸.

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

2019 m. architektūros srities specialistai išsamiai analizavo ir pristatė analitinį straipsnį apie Birštono viešosios bibliotekos vietą mieste, pastatą, išorės ir vidaus interjero elementus ir kt.⁹ Šios analitinės tiriamosios įžvalgos reikšmingai prisideda prie bibliotekos, kaip viešosios vietos mieste, identifikavimo, leidžia geriau suprasti erdvių atskyrimo ir estetinių elementų svarbą teikiant viešąsias paslaugas lankytojams. Tais pačiais metais Kauno technologijos universiteto socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto studentė, rengdama baigiamąjį bakalauro studijų darbą, atliko Vilkaviškio raj. SVB veiklos tobulinimo galimybių tyrimą, taikant rinkodaros kompleksą 7P¹⁰.

Kauno regiono SVB, remiantis LR Kultūros ministerijos rekomendacijomis ir metodika, taip pat atlieka vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimus tiek centrinėse bibliotekose, tiek filialuose ir padaliniuose. 2018 m. tokio pobūdžio tyrimą atliko Kalvarijos SVB¹¹, 2019 m. – Jonavos raj. SVB¹², Kauno raj. SVB¹³, Marijampolės P. Kriaučiūno SVB¹⁴ ir Kauno m. sav. V. Kudirkos viešoji biblioteka¹⁵.

Kitų apskričių viešųjų bibliotekų tiriamoji veikla

Toliau apžvalgoje pateikiama informacija apie 2019-2020 m. kitų Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų (toliau – AVB) atliktą tiriamąją veiklą. Pažymėtina, kad šiuo laikotarpiu visoms AVB būdinga tiriamosios veiklos tematika – bendradarbiavimo su regionų SVB ir paraleliai su mokyklų bibliotekomis klausimai. Verta paminėti, jog KAVB šia tema tyrimus atliko 2017-2018 m.¹⁶

Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka. 2019 m. biblioteka atliko kelis į tarpbibliotekinio bendradarbiavimo aktualizavimą nukreiptus tyrimus – „Vilniaus regiono mokyklų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“¹⁷ ir „Vilniaus regiono viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“¹⁸. Taip pat 2019 m. Vilniaus AVB atliko vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimą¹⁹, remiantis LR Kultūros ministerijos rekomendacijomis.

Klaipėdos apskrities viešoji I. Simonaitytės biblioteka. 2019 m. biblioteka atliko aktualų tyrimą „Klaipėdos ir Tauragės apskričių viešųjų savivaldybių bibliotekų paslaugų pritaikymas negalią turintiems asmenims“²⁰. Taip pat tais pačiais metais biblioteka, kaip ir kitos AVB, savo regione vykdė tyrimą „Klaipėdos regiono viešųjų ir mokyklų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“²¹. Vartotojų pasitenkinimo paslaugomis tyrimus Klaipėdos AVB atliko 2017 m.²² ir 2020 m. (viešai skelbiamų tyrimo rezultatų nebuvo rasta, tik kvietimas dalyvauti apklausoje).

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

Šiaulių apskrities P. Višinskio viešoji biblioteka. Ši apskrities viešoji biblioteka 2019-2020 m. pasižymėjo gana nemažu tyrimų skaičiumi. 2019 m. atliktas tematiškai analogiškas kitoms AVB tyrimas „Šiaulių regiono viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“²³ ir „Šiaulių regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų socialinės įtrauktiems didinimo galimybės plėtojant paslaugas negalią turintiems asmenims“²⁴, kuris nukreiptas į socialiai jautrioms visuomenės grupėms skirtų paslaugų diegimo bibliotekoje galimybių analizę. 2020 m. biblioteka savo tiriamojoje veikloje orientavosi ir į kitas dvi bendruomenės narių grupes – vaikus ir jaunimą bei senjorus – ir jų poreikių analizę, atlikdama tyrimus „Specialiųjų poreikių turinčių vaikų ir jaunimo poreikiai bibliotekų paslaugoms“²⁵ ir „Senjorų poreikiai bibliotekų paslaugoms“²⁶. Vartotojų pasitenkinimo paslaugomis tyrimus Šiaulių AVB atliko 2017 m.²⁷ ir 2019 m.²⁸

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės – Bitės viešoji biblioteka. 2019 m. ši apskrities viešoji biblioteka, taip pat kaip ir kitos, atliko tarpbibliotekinio bendradarbiavimo temai tyrinėti skirtas apklausas „Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“²⁹ ir „Panevėžio regiono mokyklų bibliotekininkų apklausa“³⁰. Vartotojų pasitenkinimo paslaugomis tyrimus Panevėžio AVB atliko 2017 m.³¹ ir 2019 m.³²

Aktualūs straipsniai profesinėje literatūroje ir tiriamoji veikla Lietuvoje

Pradžioje verta paminėti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu atliktas bibliotekoms aktualias analitines studijas pastaraisiais metais. 2018 m. buvo atlikta galimybių studija „Brėžiant kultūros politikos kryptis“³³ ir parengta „Lietuvos bibliotekų informacijos išteklių fondo valdymo koncepcija“³⁴. 2019 m. atliktas tyrimas „Kultūros paveldo apsaugą ir paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų ir kultūros paveldo apsaugos srityje dalyvaujančių institucijų funkcijų tyrimas“³⁵, o pati naujausia 2020 m. atlikta analitinė studija – „Medijų ir informacinio raštingumo ugdymo viešosiose bibliotekose modelis“³⁶. Taip pat 2020 m. buvo vykdomas tyrimas „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“³⁷, kurio rezultatai viešojoje erdvėje turėtų pasirodyti artimiausiu metu. Toks tyrimas Lietuvoje vykdomas jau trečią kartą, ankstesni tyrimai buvo atliekami 2014 m.³⁸ ir 2017 m.³⁹

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka yra išleidusi keturių tomų mokslinių straipsnių rinkinių „Bibliotekų tyrimai Lietuvoje“, kuriuose išsamiai apžvelgiama per paskutinius penkerius metus atlikta reikšminga ir aktuali bibliotekų tiriamoji veikla: bibliotekų veiklos analizės

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

tyrimai, personalo kaitos tyrimai, bibliotekų vykdomos tiriamosios veiklos tendencijos ir kt.⁴⁰ Taip pat 2017 m. LNB parengė išsamią bibliotekininkystės mokslinių tyrimų studiją „Bibliotekininkystės mokslinių tyrimų raida Lietuvoje 1990–2014 metais“⁴¹ (P. Biveinis), kurioje yra pristatomi bibliotekų istorijos tyrimai, senų retų dokumentų tyrimų bibliotekose raida, sociologinių taikomųjų tyrimų bibliotekose plėtra, kitų atliktų tyrimų įvairovė po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Paminėtina ir 2019 m. LNB išleista studija „Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų kultūrinė veikla (2007-2017 m.)“⁴² (P. Biveinis). Joje pristatoma ir analizuojama kraštotyros bei kultūros paveldo bei gyventojų kūrybinės meninės veiklos sklaida bibliotekose, literatūrinių renginių pobūdžio kaita, taip pat nemažai dėmesio skiriama daugiakultūriškumo apraiškoms ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo klausimams. Taip pat 2019 m. LNB kartu su tyrimų kompanija KANTAR atliko Lietuvos bibliotekoms itin aktualų tyrimą „Lietuvos viešųjų bibliotekų interneto vartotojai“⁴³, kurio metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip bibliotekų lankytojai vertina viešosios interneto prieigos paslaugas, kokie šių paslaugų naudotojų vartojimo įpročiai, motyvai bei kaip jie vertina interneto paslaugų teikiamą naudą ir bibliotekose teikiamų paslaugų kokybę apskritai.

2019-2020 m. stebimas nemenkas straipsnių, susijusių su aktualiais tyrimais, jų atlikimo ir statistinių duomenų rinkimo bei analizės klausimais, skaičius bibliotekininkystės profesinėje literatūroje. Pirmajai straipsnių kategorijai galėtų būti priskiriami bibliotekų *poveikio vertinimo* tyrimai ir jų atlikimo principus pristatanti medžiaga. Šia tema aktualiame laikotarpiu randami keli straipsniai:

- „Viešųjų bibliotekų poveikio vertinimas: atliktų tyrimų ir metodikų apžvalga“ (D. Janavičienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. pirmas pusmetis, 1 (60), psl. 12-51)⁴⁴;
- „Viešųjų bibliotekų socialinis poveikis: kaip apie jį kalbėti“ (Ž. Vėtienė, „Tarp knygų“, 2019 m. 3 nr., psl. 16-19)⁴⁵;
- „Tarptautinis standartas nacionalinėms bibliotekoms“ (D. Jaskonienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. antras pusmetis, 2 (61), psl. 10-57)⁴⁶.

Kita kategorija straipsnių yra skirta bibliotekų *bendruomenių ir jų poreikių tenkinimo* tiriamajai veiklai pristatyti:

- „Bibliotekų paslaugos – pagal verslo modelį? Ką reikia žinoti apie bendruomenės poreikius“ (D. Janavičienė, „Tarp knygų“, 2020 m. 5 nr., psl. 9-12)⁴⁷;
- „Bibliotekų statistika skaitmeninei rinkodarai“ (R. Šurkutė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. antras pusmetis, 2 (61), psl. 64-70)⁴⁸;

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

- „Kaip įžiebtį smalsumą ir paversti jį ilgalaikiu susidomėjimu? Skaitmeninių komiksų skaitymo ir kūrimo atvejis“ (E. Macevičiūtė, Z. Manžuch, „Tarp knygų“, 2020 m. 3 nr., psl. 13-17)⁴⁹;
- „Kultūros paveldo lietuvių literatūros klasikos kūrinių bibliotekos (e. klasika) skaitmeninto turinio panaudojimas bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo procese“ (M. Ilgevičienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. pirmas pusmetis, 1 (60), psl. 76-104)⁵⁰.

Trečioji straipsnių kategorija – bibliotekų *fondo panaudojimo* analizė, kuriai priskiriami šie straipsniai:

- „Geriausias, skaitomiausias, populiariausias knygos ir autoriai“ (G. Ivaškevičienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. antras pusmetis, 2 (61), psl. 76-95)⁵¹;
- „Bibliometrija šiuolaikinėje mokslinės komunikacijos sistemoje“ (D. Jaskonienė, „Šiandien aktualu“, 2020 m. pirmas pusmetis, 1 (62), psl. 9-28)⁵²;
- „Kaip skaitytojams pagal interesus susirasti grožinius kūrinius. Kirjasampo projektas“ (R. Kvietkauskienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. antras pusmetis, 2 (61), psl. 71-75)⁵³.

Dar viena tiriamosios veiklos straipsnių kategorija – bibliotekų *tinklo, personalo, bibliotekininko profesijos kaitos* tyrimai bei statistinė analizė:

- „Tendencija nesikeičia: bibliotekų tinklas toliau traukiasi“ (E. Dikavičienė, „Tarp knygų“, 2019 m. 7-8 nr., psl. 8-14)⁵⁴;
- „Savivaldybių viešųjų bibliotekų paslaugų punktai“ (L. Kutiščeva, „Šiandien aktualu“, 2019 m. pirmas pusmetis, 1 (60), psl. 62-75)⁵⁵;
- „Lietuvos viešųjų bibliotekų personalo kaita“ (L. Kutiščeva, „Šiandien aktualu“, 2020 m. pirmas pusmetis, 1 (62), psl. 91-132)⁵⁶;
- „Bibliotekininko profesijos transformacijos. Publikacijų apžvalga“ (D. Janavičienė, „Šiandien aktualu“, 2019 m. pirmas pusmetis, 1 (60), psl. 105-155)⁵⁷.

Paskutiniajai kategorijai galima būtų priskirti su bibliotekų *veiklos ir paslaugų teikimo* analize susijusius straipsnius:

- „Kaip socialinius tinklus panaudoti bibliotekos sėkmei?“ (D. Jaskonienė, „Tarp knygų“, 2020 m. 5 nr., psl. 16-21)⁵⁸;
- „Kraštotyros darbo koordinavimas apskričių ir savivaldybių viešosiose bibliotekose“ (G. Ivaškevičienė, „Šiandien aktualu“, 2020 m. pirmas pusmetis, 1 (62), psl. 29-55)⁵⁹;
- „Valstybinei bibliotekininkystei Lietuvoje – 100 metų!“ (E. Dikavičienė, „Tarp knygų“, 2020 m. 6 nr., psl. 9-15)⁶⁰;

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

- „Lietuvos viešosios bibliotekos pirmosiomis karantino savaitėmis“ (R. Januševičienė, „Tarp knygų“, 2020 m. 4 nr., psl. 13-14)⁶¹;
- „Per karantiną – nuotolinių paslaugų atgimimas“ (A. Vaškevičienė, „Tarp knygų“, 2020 m. 5 nr., psl. 36-38)⁶².

Tiriamoji veikla užsienyje

Šioje apžvalgos dalyje pateikiama informacija suskirstyta į tam tikrus tematinius blokus, atsižvelgiant į tiriamosios veiklos objektą ir/ar tikslą. Toliau tekste pateikiami tiek Europos, tiek kitų žemynų šalyse 2019-2020 m. atliktos tiriamosios veiklos pavyzdžiai.

- 1) Bibliotekų erdvės ir jų elementai. Paskutiniaisiais metais gana dažnai tyrinėjama šiuolaikinėse bibliotekose lankytojams įrengta funkcionali erdvė, kuri skirta įvairioms atviroms kūrybinėms dirbtuvėms įgyvendinti (angl. *makerspace*). Šios erdvės tyrinėjimų įvairiais pjūviais galima rasti tiek JAV, Kinijos, tiek Europos šalyse (konkrečiau – Nyderlanduose). JAV mokslininkai akcentuoja tokių erdvių bibliotekose funkcionalumo vertinimo iššūkius, kadangi čia susirenka bendruomenės nariai, turintys heterogeniškus tikslus ir ganėtinai skirtingus poreikius⁶³. Pačios bibliotekos, kuriose kūrybinėms dirbtuvėms skirtos erdvės yra siūlomos lankytojams, apsibrėžia tikslus arba numanomą naudą čia ateinantiems bendruomenės nariams, tačiau, kaip rodo tyrimai, lankytojai turi gerokai platesnius ir individualizuotus tikslus bei šių erdvių teikiamą naudą supranta gerokai plačiau nei pačios bibliotekos galėtų tikėtis. Kitas erdvių funkcionalumo ir teikiamos naudos vertinimo iššūkis, su kuriuo susiduria JAV bibliotekos – plati galimybių ir mokymosi veiklų, kurios vykdomos būtent šiose erdvėse, įvairovė apsunkina universalų vertinimo vykdymą⁶⁴. Taip pat tampa iššūkiu pačių bibliotekos darbuotojų poreikių suderinimas su lankytojų poreikiais. Mokslininkai Kinijoje analizuoja „makerspace“ erdvių skirtumus viešosiose, akademinėse ir mokyklų bibliotekose⁶⁵. Tyrėjų teigimu, veiklų šiose erdvėse organizavimas ir vykdymas minėtų tipų bibliotekose yra skirtingas. Vis tik panašumų taip pat randama, kadangi apklaustieji visų trijų tipų bibliotekų darbuotojai kaip pagrindinį lankytojus motyvuojantį lankyti „makerspace“ erdvėje veiksnį nurodo pagalbą mokantis. Nustatyta, jog skirtingose bibliotekose šią pagalbą lankytojams teikia skirtingi asmenys: akademinėse ir viešosiose bibliotekose tai atlieka

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

bibliotekos darbuotojai, mokyklų bibliotekose – dažniau mokytojai, savanoriai, apmokami korepetitoriai. Šio tyrimo metu nustatyta, kad akademinės bibliotekos Kinijoje pasižymi kokybiškesnėmis technologijomis, kurios savo pobūdžiu naudojamos panašios visų trijų tipų bibliotekose, t.y., 3D spausdinimo ir modeliavimo įranga. Akademinėse ir viešosiose bibliotekose dažniau „makerspace“ erdvėje lankytojams siūlomi grupinio mokymosi kambariai ar net mokymosi centrai. Taip pat šis tyrimas atskleidė, jog Kinijoje visose minimose bibliotekose susiduriama su „makerspace“ erdvių vystymo trukdžiais arba iššūkiais – lėšų stygius, netinkama arba netikslingai naudojama įranga, profesionalių mokytojų/ dėstytojų/ lektorių stoka. Nyderlandų tyrėjų atliktoje bibliotekų „makerspace“ erdvių analizėje pasitelkti 15-os viešųjų bibliotekų pavyzdžiai⁶⁶. Erdvės išsamiai analizuojamos ir tarpusavyje lyginamos įvairias pjuviais – kaip fizinės erdvės visos bibliotekos pastato kontekste su tam tikrais joms būdingais elementais, kaip lanksčios paslaugų erdvės su skirtinga veiklų pasiūla skirtingoms lankytojų grupėms ir kt.

Taip pat apžvalgai aktualių laikotarpiu JAV mokslininkai atliko tyrimą, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti, kaip individualūs lankytojų bruožai ar asmeninės savybės daro įtaką atliekant tam tikras užduotis ar orientuojantis erdvėje, o tyrimo vykdymui buvo pasirinkta Sietlo (Vašingtono valstijoje) centrinė biblioteka⁶⁷. Nustatyta, kad tam tikrų užduočių atlikimui bibliotekoje labiausiai įtakos turėjo ne tik individualūs lankytojų bruožai ir jų orientavimosi erdvėje įgūdžiai, bet ir bibliotekos erdvių fizinis išdėstymas, tam tikri semantiniai lūkesčiai konkrečioms erdvėms. Kitas aktualus tyrimų objektas – bibliotekų fondų laikymo ir leidinių išdavimo/grąžinimo klausimai. Į šiuos klausimus bando atsakyti JAV tyrėjai, kurie savo studijoje analizavo išmaniųjų lentynų (angl. *smart bookshelf*) diegimą bibliotekose, pasitelkiant RFID technologijos galimybes⁶⁸.

- 2) Bibliotekų ištekliai ir informacijos vadyba. Vėl gi, nemažą dalį tyrimų šia tema atlieka JAV informacijos mokslų srities mokslininkai, kurie neretai bendradarbiauja ir su kitų sričių specialistais. Vienas naujausių tyrimų šia tema yra viešai skelbiamų „atvirųjų“ duomenų (angl. *open data*) prieinamumo ir naudojimo gerinimo galimybių analizė Vašingtono valstijos viešosiose bibliotekose⁶⁹. Tyrime lyginami mažesnių ir didesnių viešųjų bibliotekų resursai, darbuotojų pasirengimas šiuos duomenis integruoti į paslaugų teikimą ir kt. Tuo tarpu Australijos mokslininkai savo moksliniuose straipsniuose įvardija priežastis, kurios nulemia tai, jog literatūra kitomis kalbomis nei valstybinė yra nepaklaus

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

viešųjų bibliotekų fondo dalis ir pateikia priemonių sąrašą, kuriuo remiantis bibliotekos galėtų aktualizuoti minėtą savo fondo dalį⁷⁰.

- 3) Bibliotekų rinkodara ir vadyba. 2019 m. JAV tyrėja savo studijoje iškelia problemą, su kuria susiduria dalis šiuolaikinių viešųjų bibliotekų ir tampa tarsi veikiančios disfunkciškai, kuomet savo kasdieninį darbą ir paslaugas organizuoja remiantis pasenusiais principais⁷¹. Tyrimo autorės teigimu, viešųjų bibliotekų vadovai privalo suvokti būtinybę diegti ir plėsti kokybiškų žinių vadybą savo organizacijoje, kuomet akcentuojami mokymosi kultūros principai (pvz., socialinių sąveikų, žaidybiniai ir kt.). Socialiniai tinklai, kaip viešinimo ir dalijimosi informacija kanalas, viešųjų bibliotekų veikloje yra naudojami itin plačiai. Vienas naujausių JAV tyrimų atskleidė, jog JAV vakarinės pakrantės viešosios bibliotekos „Twitter“ socialiniame tinkle dažniausiai skelbia informaciją, kurią galima suskirstyti į penkias kategorijas – paslaugų/ produktų ar kt. viešinimas, informacija apie knygas, informacija apie renginius, informacija apie mokymus, įvairios socialinės akcijos⁷².
- 4) Inovacijos bibliotekose. 2019 m. JAV tyrėjai išanalizavo 108-ias šalyje lyderiaujančias viešąsias bibliotekas ir jose diegiamas inovacijas suklasifikavo į keturias kategorijas – paslaugų teikimas (orientuotas į prieigą/ orientuotas į naudojimą), procesai (orientuoti į efektyvumą), partnerystė (organizacijos viduje/ su kitomis institucijomis) ir technologijos (internetas/ pagalbinės technologijos/ dirbtinis intelektas)⁷³. 2020 m. pasirodė kita JAV mokslininkų empirinė studija, kurioje analizuojami kylantys iššūkiai diegiant inovacijas JAV viešosiose bibliotekose ir aprašoma, kokių sprendimo būdų imasi bibliotekos, kad su šiomis problemomis susidorotų⁷⁴. Studijoje analizuojami iššūkiai, kurie tiesiogiai susiję su inovacijų diegimo bibliotekose planavimu ir įgyvendinimu, o išskylančių problemų sprendimo galimybės analizuojamos per penkių klasterių prizmę – strateginės priemonės, finansiniai sprendimai, organizacijai būdingas elgesys ar jo formavimas, žmogiškųjų išteklių vadyba ir komunikacija. Studijos autoriai teigia, jog būtent šiose penkiose srityse tiek viešosios bibliotekos administracija, tiek likęs personalas privalo nuolat tobulinti kompetencijas tam, kad sėkmingai susidorotų su iššūkiais diegiant inovacijas savo bibliotekose ateityje.
- 5) Tvarus vystymasis ir bibliotekos. Šia tema taip pat randami keli moksliniai straipsniai, kuriuose akcentuojamas viešųjų bibliotekų vaidmuo siekiant įgyvendinti „Jungtinių Tautų

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.”⁷⁵, taip pat kaimo bibliotekų, kaip socialinių agentų, rolė šiame daugiasluoksniame procese⁷⁶.

- 6) Paslaugos ir programos bibliotekose. Paskutiniaisiais metais nemažai dėmesio skiriama Azijos ir šiaurės Afrikos valstybėse veikiančių viešųjų bibliotekų problematikai, kuri, panašu, kad net ir Lietuvos kontekste skamba kaip tam tikras įveiktas etapas praeityje. 2020 m. mokslininkai savo tyrinėjimų objektu pasirinko rajoninio lygio bibliotekas Vakarų Bengalijoje, Indijoje⁷⁷. Tyrimo metu nustatyta, jog egzistuoja gana didelės problemos, susijusios su bibliotekose dirbančiu personalu – nevykdoma jokia norinčių dirbti bibliotekose atranka, taip pat susiduriama su akivaizdžiu darbuotojų trūkumu, knygos nėra iki galo sukataloguotos ir įvestos į bibliotekų „Libsys“ sistemą. Tyrimas atskleidė, jog šių bibliotekų pagrindinės ir paklausiausios veiklos sritys yra bendruomenės informavimas, darbas su vaikais, konsultavimas profesijos pasirinkimo arba karjeros planavimo klausimais.

Dalis viešųjų bibliotekų paslaugų šiomis dienomis yra orientuojamos į bendruomenės narių laisvalaikio poreikių tenkinimą. 2020 m. pasirodžiusiame JAV ir Kanados mokslininkų straipsnyje yra pristatomi viešosiose bibliotekose teikiamų paslaugų suaugusiems analizės rezultatai, kuriuose atsispindi, kad net 59% šių paslaugų yra susijusios su laisvalaikio poreikiais ir jų tenkinimu⁷⁸. Tyrimas atskleidė, jog dažniausiai suaugusiems viešosios bibliotekos siūlo aktyvias pramogas ar programas, taip pat dalis jų įvardijamos kaip dirbtuvės ir yra susiję su kūrybiniu procesu. Teigiama, jog tokios viešųjų bibliotekų pramogos ir programos suaugusiems yra labiau orientuojamos į kasdieninį laisvalaikio praleidimą, o ne į rimtus laisvalaikio užsiėmimus ar hobius.

2019 m. Birmingamo miesto bibliotekoje (Anglijoje) buvo atliktas etnografinis tyrimas, kurio tikslas – išanalizuoti, kaip bibliotekoje socialinių sąveikų su informacijos asistentais (t.y., bibliotekos darbuotojais) metu svetimtaučiai arba migrantai lavina savo kalbinius įgūdžius ir kiek stipriai tai prisideda prie šių bendruomenės narių kalbinės integracijos⁷⁹.

2019-2020 m. taip pat atlikta nemažai tyrimų, susijusių su viešųjų bibliotekų vaidmens svarba šviečiant bendruomenės narius sveikatos tema. Vieni jų labiau teoriškai kelia klausimą ir tuo pačiu bando į jį atsakyti – kokie iššūkiai (etiniai ir kiti) viešosioms bibliotekoms kyla bandant organizuoti ir įgyvendinti švietimą sveikatos tema ar vykdant bendruomenės sveikatinimo programas?⁸⁰ Kituose tyrimuose akcentuojama švietimo sveikatos tema svarba ir poveikis atskiroms bendruomenės grupėms, kurių nariams

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

būdingos vienokios ar kitokios fiziologinės ligos, pvz., cukrinis diabetas⁸¹. Naujausi mokslininkų užsienyje tyrimai yra nukreipti į COVID-19 viruso pandemijos tematiką. 2020 m. aptinkamuose straipsniuose dėmesys skiriamas viešųjų bibliotekų, kaip patikimų informacinių kanalų, vaidmens analizei⁸². Taip pat mokslininkai pabrėžia viešosiose bibliotekose suteikiamos prieigos prie patikimų mokslinių resursų tiek atskiroms bendruomenės narių grupėms (medikams, visuomenės sveikatos specialistams ir kt.), tiek visiems žmonėms užtikrinimą pandemijos kontekste⁸³.

- 7) Bibliotekos ir jų vaidmuo. Bibliotekos paslaugų prieinamumas skirtingoms grupėms, atsižvelgiant į jų narių sociodemografinius bruožus, yra vienas pagrindinių uždavinių planuojant bibliotekų tinklą ir jų teikiamas paslaugas. 2020 m. Slovėnijos mokslininkai atliko tyrimą, kurio metu mokslinių metodų pagalba nustatytos nepakankamai bibliotekų aptarnaujamos teritorijos. Tyrimo metu atskleista, kad organizuojant paslaugų tose teritorijose teikimą reikėtų itin atidžiai išanalizuoti potencialių lankytojų socialines ir demografines charakteristikas⁸⁴. 2019 m. JAV ir Europos tyrėjų grupė analizavo viešųjų bibliotekų, kaip viešąsias paslaugas teikiančių organizacijų, vietą kitų viešąsias paslaugas teikiančių institucijų kontekste⁸⁵. Mokslininkai išskyrė pagrindines paslaugų kryptis, į kurias iš esmės nukreipta bibliotekų veikla ir tai jas daro išskirtinėmis visų kitų viešųjų paslaugų kontekste – bendruomenės žinių kultūros formavimas, naudojamos inovatyvios priemonės bei paslaugos.

Viešąsias bibliotekas tyrinėjančius mokslininkus domina ir tai, kaip bibliotekos savo kasdieninėje veikloje taiko nacionalinius bei tarptautinius standartus, su kokiais iššūkiais susiduria bei kurių dar veiklų standartizavimas padėtų sklandžiau funkcionuoti tenkinant bendruomenių poreikius (Bulgarijos bibliotekų atvejis)⁸⁶. Tuo tarpu Vengrijos mokslininkai iškelia duomenų apsaugos viešosiose bibliotekose problemą ir teigia, jog net ir šiuolaikiniame skaitmeniniame amžiuje bibliotekos vis dar neturi galimybių visapusiškai užtikrinti vartotojų asmens duomenų apsaugos⁸⁷.

Taip pat įvairių kitų tyrimų išvadose kalbama apie svarbų viešųjų bibliotekų vaidmenį skatinant visuomenės narių toleranciją seksualinių mažumų atžvilgiu (vadovaujantis Jungtinių Tautų darbotvarkėje 2030 keliamų tikslų įgyvendinimu)⁸⁸, įgalinant įvairių rasių bei tautų atstovų, migrantų teises į socialinį gerbūvį, mažinant socialinę ir ekonominę nelygybę visuomenėje bei suteikiant saugią erdvę įvairioms bendruomenės grupėms⁸⁹, pasiūlant vienodas galimybes ir teises į kokybiškas paslaugas⁹⁰. Taip pat akcentuojamas

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

reikšmingas bibliotekų vaidmuo atrenkant bei pasiūlant patikimą⁹¹ ir kritinę informaciją bendruomenėms stichinių nelaimių metu⁹². Bibliotekų vaidmuo tyrinėjamas ir kalbant apie socialinės vertės kūrimą bei socialinių vertybių formavimą bendruomenėje⁹³, taip pat kylančius sunkumus formuluojant ir deklaruojant neutralią poziciją įvairiais socioekonominiais ar politiniais klausimais, kuomet bibliotekų darbuotojai susiduria su asmeninių įsitikinimų ir profesinių vertybių priešpriešomis (JAV atvejis)⁹⁴.

Viešųjų bibliotekų vaidmuo ir indėlis siekiant išsaugoti nacionalines kultūros vertybes – taip pat vienas iš tyrinėjamų objektų. 2019 m. atlikta mokslininkų studija, kurioje analizuojamas Irano bibliotekų atvejis ir siekiama išsiaiškinti, kaip viešosios bibliotekos prisideda prie nematerialaus vietinio kultūros paveldo išsaugojimo organizuodamos viešas parodas ir vykdydamos nematerialaus kultūros paveldo sklaidą⁹⁵. Šio tyrimo išvadose akcentuojamas reikšmingas viešųjų bibliotekų vaidmuo skatinant bendruomenės narių sąmoningumą ir objektyvų žinojimą apie kultūros paveldą.

Žmogiškojo kapitalo kūrimas – dar vienas iš esminių ir labai svarbių viešųjų bibliotekų vaidmenų, kurį pabrėžia bibliotekas tyrinėjantys mokslininkai. Šanchajaus (Kinijoje) bibliotekos atvejis atskleidė, jog bibliotekos dažnai vertinamos ir įvardijamos „žmonių universitetu“, kur didžioji dalis lankytojų ateina su tikslu mokytis ir studijuoti, sustiprinti profesines kompetencijas, o biblioteką įvardija nepamainoma mokymosi visą gyvenimą (angl. *lifelong learning*) vieta⁹⁶.

- 8) Bibliotekų bendruomenių tyrimai. 2020 m. JAV ir Kanados mokslininkai, pasitelkę socialinių tinklų paradigmos metodologinius principus, tyrinėjo viešųjų bibliotekų konstruojamus ryšius su savo bendruomenės nariais tiek akis į akį, tiek interaktyvios komunikacijos metu, išryškindami šiems ryšiams būdingus bruožus⁹⁷. Tyrimo išvadose teigiama, jog tokio pobūdžio tyrimų metu gauti rezultatai galėtų tapti reikšmingais pagrindžiant viešųjų bibliotekų kuriamą vertę bendruomenėje bei naujų paslaugų poreikį ir pobūdį, remiantis konstruojamų ryšių charakteristikomis. Tuo tarpu 2020 m. Jungtinėje Karalystėje atlikto tyrimo duomenys pagrindė svarbų viešųjų bibliotekų indėlį į daugiakultūriškumo reiškinio puoselėjimą, kuomet bibliotekose kuriamos nuolat veikiančios funkcionalios erdvės, skirtos skirtingų kultūrinių grupių atstovų susibūrimams, klubams⁹⁸.

Kita dalis šios tematikos tyrimų analizuoja bendruomenės narių lankymosi viešosiose bibliotekose ypatumus, tikslus ir aplinkybes. Šiuose tyrimuose įvardijami faktoriai, kurie

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

labiausiai daro įtaką bibliotekų lankomumui bei bendruomenės narių pasitenkinimui: bibliotekų fizinė aplinka, darbo valandos, turimi išteklių ir patogūs priėjimai prie jų, siūlomos paslaugos ir skatinimo priemonės jomis naudotis, taip pat bibliotekose dirbančių darbuotojų patikimumas⁹⁹. Taip pat dalies tyrimų objektai šiek tiek siauresni – lankymasis bibliotekose mokinių atostogų metu ir tai lemiantys motyvai¹⁰⁰, taip pat kaimo bibliotekų indėlis į skaitmeninės atskirties mažinimą bendruomenėje¹⁰¹.

Bibliotekų vartotojų elgsenos tyrimai – gana dažna tyrinėjimų tema. Dalį tyrėjų domina bibliotekų vartotojų „naršymo“ – tiek bibliotekų lentynose, tiek virtualiai – įpročių ir tikslų kompleksinis vertinimas¹⁰², kitą dalį – vartotojų lojalų elgesį skatinantys ir užtikrinantys veiksniai (Irano bibliotekų atvejis)¹⁰³. Kol vieni mokslininkai tyrinėja ir aiškinasi, kodėl tam tikromis demografinėmis charakteristikomis pasižyminčioms lankytojų grupėms būdingi vienokie ar kitokie skaitymo įpročiai ir kodėl jie dažniau renkasi tam tikro literatūros žanro knygas (Irano bibliotekų atvejis)¹⁰⁴, kiti – orientuojasi į jaunų bendruomenės narių mobilumą ir jo įtakos renkantis biblioteką, kaip viešųjų paslaugų teikėją, analizę (JAV bibliotekų atvejis)¹⁰⁵. Renkant informaciją šiai užsienio tyrimų apžvalgai rastas ir dar vienas bibliotekų vartotojų elgesį analizuojantis tyrimas, kurio tikslas – išanalizuoti vartotojų ir bibliotekų darbuotojų virtualius pokalbius bei nustatyti pagrindines temas vartotojų informavimo srityje. Pasak tyrimo autorių, tokiu būdu ypač tiksliai identifikuojami aktualiausi probleminiai klausimai, kuriuos išsprendus būtų pagerinta bibliotekos paslaugų teikimo kokybė¹⁰⁶.

- 9) Bibliotekų (naujų) paslaugų ar programų kryptingumas skirtingoms vartotojų grupėms. Pirmoji vartotojų grupė, kuriai teikiamų paslaugų ar siūlomų programų kokybė viešosioms bibliotekoms yra viena iš prioritetinių – **vaikai ir jaunimas**. Šiai vartotojų grupei teikiamų paslaugų atnaujinimui ir inovacijoms bibliotekos skiria nemažą dėmesį. Mokslininkus labiausiai domina inovatyvių priemonių ir programų poveikis bei nauda, todėl tyrimų šia tema ganėtinai nemažai. 2020 m. JAV mokslininkai tyrinėjo kaip vaikų mokymąsi bibliotekoje galima organizuoti specialiai tam sukurtose žaidybinėse erdvėse, su interaktyviais ir vaikams patraukliais elementais (t.y., didelės magnetinės raidės, kurias galima išdėlioti ant sienos, o pastaroji skirta ir smagiems laipiojimams). Pastarųjų pagalba vaikai mokosi tiek raidžių, tiek žodžių, o tuo pačiu ir istorijų kūrimo įgūdžių nuolat tarpusavyje ar su tėvais bendraudami bei būdami neformalioje aplinkoje (JAV bibliotekų atvejis)¹⁰⁷. Paminėtina 2019 m. atlikta lyginamoji Europos ir Japonijos viešųjų bibliotekų

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

studija, kurioje analizuojamos šiose bibliotekose teikiamos paslaugos vaikams, turintiems skaitymo sutrikimų (t.y., disleksiją)¹⁰⁸.

Taip pat rasti keli tyrimai, kuriuose analizuojama istorijų/ pasakų skaitymo (angl. *storytime*) metodo nauda bei (pa)naudojimo galimybės kuriant ir siūlant specialias programas įvairaus amžiaus vaikams viešosiose bibliotekose. 2019 m. JAV tyrėjai analizavo istorijų/ pasakų skaitymo metodo naudą ir poveikį vaikų (iki 2,5 metų) literatūriniam raštingumui¹⁰⁹. 2020 m. – analizavo ir pateikė rezultatus, kurie atspindi viešųjų bibliotekų vadovų požiūrį į istorijų/ pasakų skaitymo programų naudą ir įgyvendinimą: vadovai pabrėžia būtinybę teikti tokio pobūdžio paslaugas vaikams ir išvelgia naudą ugdant vaikų literatūrinį skonį bei raštingumą, tačiau, jų teigimu, nėra iki galo aišku, koku būdu šios programos bibliotekose turėtų koreliuoti ar papildyti viena kitą su tomis, kurios įgyvendinamos ugdymo įstaigose¹¹⁰.

Tuo tarpu čekų mokslininkai savo studijoje pristato specialiai bibliotekų vartotojams vaikams tirti sukurtą apklausų įrankį ir iškelia vaikų, kaip specifinės aptarnaujamos grupės, poreikių pažinimo klausimą. Taip pat tyrėjai pateikia išvadą, kad neretai ši vartotojų grupė tampa sunkiai tiriama dėl tam tikrų teisinių apribojimų ar tinkamų įrankių apklausoms vykdyti trūkumo¹¹¹.

Paskutinio šiai temai priskiriamo tyrimo, kurį 2020 m. viešosiose bibliotekose atliko Kinijos mokslininkai, objektas ganėtinai naujas ir originalus – skaitymo partnerio arba kompaniono pasirinkimą nulemiantys veiksniai vaikų tarpe: kokie roboto pranašumai prieš gyvą asmenį?¹¹² Tyrimo metu nustatyta, jog vaikai labiau linkę kaip skaitymo partnerį rinktis robotą, o ne gyvą asmenį, kadangi roboto verbalinės kalbos naudojimas vaikams pasirodė patrauklesnis ir priimtinesnis. Vis tik išsiaiškinta ir tai, kad skaitymo partnerio pasirinkimas neturi reikšmingo poveikio vaikų skaitymo kokybei, t.y., tą patį tekstą vaikai vienodai gerai perskaito tiek padedant robotui, tiek gyvam asmeniui.

Kita vartotojų grupė, į kurios poreikių tenkinimą viešosiose bibliotekose, gana dažnai orientuojasi tyrėjai ir mokslininkai – **vyresnio amžiaus asmenys ir senjorai**. 2019 m. JAV atlikta studija atskleidė, kad viešosios bibliotekos senėjančios visuomenės poreikiams tenkinti investicijas paskirsto nevienodai, o dalis jų išvis neskiria dėmesio specializuotų programų, skirtų senjorams, rengimui ar įgyvendinimui¹¹³. Vis tik didžioji dalis viešųjų bibliotekų pripažįsta poreikį diferencijuoti paslaugas skirtingoms amžiaus grupėms, todėl atsižvelgdamos į vyresnio amžiaus vartotojų poreikius aktyviai rengia

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

specialias programas, atnaujina infrastruktūrą, investuoja į personalo parengimą darbui su senjorais. Keli tyrimai, kurie tematiškai tinkami šiai užsienio tyrimų kategorijai, analizuoja viešųjų bibliotekų vaidmenį ir indėlį į vyresnio amžiaus asmenų raštingumo lavinimą sveikatos srityje¹¹⁴. Juose teigiama, kad patikimas žinias suteikiančių šaltinių pasiūla, mokymas juos teisingai pasirinkti ir aktyvios sveikatinimo programos yra itin aktualios šiai bendruomenės grupei¹¹⁵ bei prisideda prie geros fizinės ir psichologinės būsenos palaikymo¹¹⁶.

Socialiai jautrios ir pažeidžiamos bendruomenės grupės – kitas segmentas lankytojų, kuriems viešosios bibliotekos taip pat yra svarbi vieta ir pačios bibliotekos tai turėtų įvertinti tinkamai bei atsakingai. Tyrėjus domina bibliotekų paslaugų, kurios skirtos socialiai pažeidžiamoms grupėms, organizavimo ir teikimo būdai, poveikis šių grupių nariams: benamiai ir jų informacinių poreikių tenkinimas¹¹⁷, skaitmeninę atskirtį patiriančių bendruomenės narių socialinė įtrauktis pasitelkiant mobiliąs bibliotekas „ant ratų“¹¹⁸, migrantų integracija į visavertį bendruomeninį gyvenimą¹¹⁹, paslaugų pritaikymas ar naujų paslaugų teikimas regos bei judėjimo negalia^{120 121}, autizmo spektro sutrikimus¹²², priklausomybę narkotinėms medžiagoms¹²³ turintiems ar įvairias krizes išgyvenantiems¹²⁴ asmenims. 2019 m. JAV mokslininkai savo straipsnyje išanalizavo ir labai taikliai įvardijo rimtus iššūkius, su kuriais susiduria viešųjų bibliotekų personalas, aptarnaudamas bei teikdamas paslaugas minėtoms socialiai jautrioms grupėms, kurių nariai turi įvairią fizinę, psichologinę negalią, pasižymi socialinių ir komunikacinių įgūdžių stoka, negebėjimu adekvačiai veikti viešose vietose ir pan.¹²⁵ Šioje studijoje kaip viena iš išeičių siūloma partnerystė ir bendradarbiavimas tarp bibliotekų personalo ir socialinių darbuotojų, kurie gali pasidalinti turimomis žiniomis, o pastarosios padėtų geriau pažinti šių socialinių grupių poreikius ir juos atliepti, taip pat įvertinti būdingus elgesio bruožus.

- 10) Bibliotekų personalo ir bibliotekininko profesijos tyrimai. Tikėtina, jog viešųjų bibliotekų paslaugų kokybės garantas yra kompetentingi ir tinkamus darbo metodus kasdieninėje darbinėje veikloje taikantys specialistai. 2020 m. Lenkijos mokslininkai pateikė itin plačios studijos, apimančios 20 viešųjų bibliotekų atvejus visame pasaulyje, rezultatus, kurie leidžia daryti išvadas apie viešųjų bibliotekų indėlį kaupiant socialinį kapitalą ir skatinant socialinės integracijos procesus visuomenėje¹²⁶. Kaip parodė tyrimas, bibliotekos pasižymi aukštu socialinio pasitikėjimo lygmeniu, o bibliotekų darbuotojai

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

traktuojami kaip socialiai aktyvūs padėjėjai ir dažnai vykdo savanorišką veiklą savo bendruomenėse. Dalis šia tema atliekamų tyrimų gilinasi į bibliotekų darbuotojų informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimą apimančių įgūdžių (t.y., darbo kompiuteriu, informacijos saugojimo ir paieškos įgūdžių bei gebėjimų naudotis įvairia programine įranga ir internetu) analizę¹²⁷. Tyrimų išvadose pabrėžiama, jog bibliotekų teikiamų paslaugų tobulinimo sėkmė tiesiogiai priklauso nuo bibliotekų darbuotojų turimų minėtų įgūdžių (Pakistano akademinių bibliotekų atvejis).

Kitoje mokslinėje studijoje, kurioje lyginami 2013-2019 m. Pietų Korėjos viešųjų bibliotekų darbuotojų duomenys, atskleidžiama tai, jog per minėtą laikotarpį reikšmingai pasikeitė bibliotekų personalo suvokimas apie jų aptarnaujamų vartotojų asmeninių duomenų apsaugą¹²⁸. Tyrimo duomenys atskleidė, kad tokiam pokyčiui didžiausią įtaką turėjo intensyvus bibliotekų specialistų švietimas asmens duomenų apsaugos klausimais, kuomet jie buvo išsamiai supažindinami su tam tikrais pavojais, kylančiais vartotojų duomenims, esantiems bibliotekų duomenų bazėse.

Paskutiniu metu dažnai į aktualiausių tiriamųjų temų sąrašą pakliūna ir ką tik informacijos mokslus baigusių arba naujųjų profesionalų, neturinčių darbinės patirties, praktinis parengimas darbui bibliotekose. Vienoje naujausių mokslinių studijų, tyrėjai iš JAV ir Naujosios Zelandijos pristato atlikto tyrimo rezultatus, kurie atskleidžia jaunųjų profesionalų, įsidarbinusių bibliotekose, patirtis bandant pritaikyti įgytas teorines žinias praktikoje, taip pat apibrėžia skirtumus tarp mentorystės ir „koučingo“ (liet. *ugdomojo vadovavimo*) bibliotekinių žinių perdavimo procese¹²⁹. Kitų šiai tematikai priskiriamų studijų objektai – karjeros galimybės bibliotekose (Kuveito atvejis)¹³⁰, darbo rotacijos poveikis bibliotekų darbuotojams (Filipinų atvejis)¹³¹.

Dar viena šių dienų inovacija viešosiose bibliotekose – virtuali realybė. 2020 m. JAV mokslininkų komanda atliko bibliotekų darbuotojų tyrimą ir atskleidė, jog viešosiose bibliotekose virtuali realybė gali būti sėkmingai panaudojama kaip mokymosi įrankis ir technologija, skatinanti socialinę sąveiką¹³². Tyrimo metu nustatyta, jog bibliotekų darbuotojai susiduria su nemenkais iššūkiais, kuomet šis naujas technologinis įrankis arba priemonė yra diegiama ir integruojama į jau esamas bibliotekų paslaugas (pvz., sudėtinga perprasti šio įrankio veikimą, tuo pačiu numatyti šios itin interaktyvios technologijos panaudojimo galimybes ir pan.).

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

„Design thinking“ (liet. *mąstymo modeliavimas* arba *dizaino mąstysena*) metodo taikymas bibliotekininkystėje – neretai sutinkamas praktikoje, tačiau, kaip parodė 2019 m. atliktas JAV mokslininkų tyrimas, naudojamas nepakankamai plačiai ir įvairiapusiškai bibliotekos veiklos sričių atžvilgiu¹³³. Dažniausiai „design thinking“ metodas tarp bibliotekininkų pasitelkiamas planuojant bibliotekų erdves, rengiant įvairias edukacines programas ir bandant empatiškai įsijausti į bibliotekos bendruomenės narių keliamus lūkesčius atskirų paslaugų teikimo klausimais.

Katalogavimas įvardijamas kaip viena labiausiai pokyčius išgyvenančių bibliotekininkystės sričių per pastaruosius kelis, kadangi itin sparčiai keitėsi skaitmeninės technologijos, o sukatalogavimo reikalaujančių šaltinių ir su jais susijusių bibliografinių duomenų kiekis dramatiškai išaugo. Taip pat iškilo iššūkių šių duomenų pateikimo klausimais, kadangi jie turi būti vartotojams suprantami ir randami patogiai bei greitai, todėl buvo pasiūlytas naujas išteklių aprašymo ir prieigos standartas – RDA (angl. *Resource Description and Access*). 2019 m. Jungtinės Karalystės mokslininkų grupė atliko tyrimą, kurio tikslas ir buvo išsiaiškinti išteklius kataloguojančių bibliotekininkų patirtį naudojant naująjį standartą: identifikuoti diskusinius klausimus, žinių ar įgūdžių poreikį bei problemas, su kuriomis jie susiduria¹³⁴.

2019 m. Irano mokslininkai atliko tyrimą, kurio objektas – žinių dalijimosi tarp bibliotekininkų praktikavimas ir jį lemiantys veiksniai¹³⁵. Tyrimo išvadose teigiama, jog žinių dalijimosi kultūros organizacijoje sėkmingas formavimas priklauso nuo teigiamų darbuotojų nuostatų ir gerų ketinimų, organizacijos lyderio/ vadovo palankios pozicijos, tinkamo mikroklimato bei motyvuojančių veiksnių komplekso. Pripažįstama, jog žinių dalijimosi tarp bibliotekos personalo narių praktikavimas turi reikšmingą poveikį pačios organizacijos sėkmei.

2019 m. mokslininkai atliko tyrimą Ganos (Afrika) bibliotekose, kurio tikslinė grupė – bibliotekininkai, turintys pedagoginį išsilavinimą ir/ar pedagoginio darbo patirties¹³⁶. Šio tyrimo išvadose įvardijami turimi profesiniai pedagoginiai įgūdžiai, kurie padeda ir praverčia dirbant bibliotekose: mokymo metodų išmanymas ir įvaldymas, klausinėjimo ir klausymo įgūdžiai, taip pat komunikaciniai ir viešo kalbėjimo įgūdžiai, gebėjimas tinkamai pateikti informaciją.

Kai kuriose užsienio šalyse stebimas įvairių susirašinėjimo el. laiškais grįstų interaktyvių grupių praktikavimas. Šiose grupėse įprastai buriasi skirtingų profesijų ar veiklos sričių

Parengė KAVB SPIC vyr. metodininkė tyrimams Kamilė Kučinskienė

atstovai tam, kad operatyviai ir iš esmės galėtų diskutuoti darbinėje veikloje kylančiais klausimais. 2020 m. mokslininkai atliko interaktyvios grupės, kurioje diskutuoja bibliotekų ir informacinių technologijų specialistai, narių vienas kitam siūstų žinučių turinio analizę (Pakistano atvejis)¹³⁷. Kitoje tais pačiais metais atliktoje studijoje mokslininkai analizuoja faktorius, kurie nulemia sėkmingą tarptautinį bibliotekininkystės ir informacijos mokslų srities profesionalų bendradarbiavimą, planuojant ir įgyvendinant mokslinius tyrimus bei tarptautinius projektus¹³⁸. Tyrimo autoriai nustatė, jog pagrindiniai sėkmingos tarptautinio bendradarbiavimo inicijavimo strategijos komponentai yra atvirumas partnerystei, aktyvus dalyvavimas konferencijose ir susitikimuose, kur renkami bibliotekininkystės srities atstovai bei profesionalai.

[Interaktyvūs šaltiniai peržiūrėti 2020-10-14 – 2020-12-16 laikotarpiu]

¹ Kauno apskrities viešoji biblioteka yra regiono viešųjų bibliotekų veiklos tyrimo, koordinavimo, metodinės pagalbos, bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo, tarpbibliotekinio skolinimo paslaugų, bibliografijos, kraštotyros ir informacijos centras (apibrėžiama 2010 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakyme Nr. ĮV-372 „Dėl apskričių viešųjų bibliotekų veiklos teritorijų“ nustatytos apskričių bibliotekų veiklos teritorijos; Kauno apskrities viešosios bibliotekos veiklos regioną sudaro Kauno ir Marijampolės apskritys).

² <https://kvb.lt/lt/straipsniai/9173-projekto-kauno-regiono-viesuju-biblioteku-darbuotoju-sveikatos-stiprinimas-poveikio-vertinimas>

³ I dalis https://kvb.lt/lt/is-naujienos/946-naujienos/9686-apklauros-karantino-realijos-rezultatai-i-dalis?fbclid=IwAR1uR1k4dX3tXT_1I3-cSbzfmdYFyZ8cMDMtmTxntylIWh-6w3mYlievXgY
II dalis <https://kvb.lt/lt/is-naujienos/946-naujienos/9692-apklauros-karantino-realijos-rezultatai-ii-dalis>

⁴ Kultūros įstaigų vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimo metodika (patvirtinta LR kultūros ministro 2017 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. ĮV-675) <https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/4cac2540397011e7b66ae890e1368363>

⁵ 2017 m. <https://kvb.lt/lt/straipsniai/7146-kavb-vartotoju-pasitenkinimo-paslaugomis-tyrimas>

⁶ 2018 m. <https://kvb.lt/lt/2016-apie-mus/veiklos-sritys/tyrimai/2-uncategorised/7894-kavb-vartotoju-pasitenkinimo-paslaugomis-tyrimas>

⁷ 2020 m. <https://kvb.lt/lt/straipsniai/10647-kavb-vartotoju-pasitenkinimo-paslaugomis-tyrimas-2020>

⁸ <https://www.lnb.lt/paslaugos/bibliotekoms/lietuvas-biblioteku-statistika/savivaldybiu-viesuju-biblioteku-ataskaitos>

⁹ <https://www.bernardinai.lt/2019-01-28-funkcional-i-ir-jauki-birstono-biblioteka/>

¹⁰ 2019 m. metinė Vilkaviškio raj. savivaldybės viešosios bibliotekos ataskaita
<https://drive.google.com/drive/folders/1Sm0GpTdzU6V9W5k2M0BP2iUMYRyPg5j>

¹¹ http://www.kalvarijosvb.lt/joomla/images/2019/Vartotoj_tyrimas_18_m.pdf

¹² <https://jonbiblioteka.lt/files/jonavos-bibliotekos-apklauros-ataskaita.pdf>, https://jonbiblioteka.lt/files/apklauros-ataskaita_antra.pdf

- ¹³ <https://www.krsvbiblioteka.lt/lt/naujienos/5804-viesosios-bibliotekos-ir-padaliniu-vartotoju-pasitenkinimo-klausimynas>
- ¹⁴ <http://www.marvb.lt/2019/04/19/atliktas-bibliotekos-vartotoju-pasitenkinimo-teikiamomis-paslaugomis-tyrimas/>
- ¹⁵ 2019 m. metinė Kauno m. sav. V. Kudirkos viešosios bibliotekos ataskaita
<https://drive.google.com/drive/folders/1Sm0GpTdzU6V9W5k2M0BP2iUMYRyPg5j>
- ¹⁶ „Kauno regiono viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimas“ (2017 m.) <https://kvb.lt/lt/straipsniai/6818-auno-regiono-viesuju-biblioteku-bendradarbiavimo-stiprinimas-2017>
- ¹⁷ „Mokyklų bibliotekininkų apklausa“ (2018 m.) <https://kvb.lt/lt/straipsniai/7143-mokyklu-bibliotekininku-apklausa>
- ¹⁸ <https://www.amb.lt/regionas/data/public/uploads/2019/07/vilniaus-regiono-mokyklu-biblioteku-bendradarbiavimo-stiprinimas-2019-m..pdf>
- ¹⁹ <https://www.amb.lt/regionas/data/public/uploads/2019/07/vilniaus-regiono-viesuju-biblioteku-bendradarbiavimo-stiprinimas.pdf>
- ²⁰ <https://www.amb.lt/regionas/data/public/uploads/2020/01/vartotoju-pasitenkinimas-paslaugomis-vavb-2019..pdf>
- ²¹ http://www.klavb.lt/images/galerijos/veikla/tyrimai_apklausa/klaipedos_ir_taurages_avb_paslaugu_pritaikymas_negalia_turintiems_asmenims.pdf
- ²² http://www.klavb.lt/images/galerijos/veikla/tyrimai_apklausa/klaipedos_regiono_mokyklu_ir_savivaldybiu_%20biblioteku_bendradarbiavimo_stiprinimas.pdf
- ²³ http://www.klavb.lt/images/galerijos/veikla/tyrimai_apklausa/vartotoju_pasitenkinimo_ataskaita_2017.pdf
- ²⁴ <http://savb.lt/lt/savb/bibliotekos-veikla/tyrimai/2019-m/siauliu-regiono-viesuju-biblioteku-bendradarbiavimo-stiprinimas/>
- ²⁵ http://savb.lt/wpcontent/uploads/2020/05/Paslaugos_negali%C4%85_turintiems_asmenims_TYRIMAS.pdf
- ²⁶ <http://savb.lt/lt/savb/bibliotekos-veikla/tyrimai/2020-m/specialiuju-poreikiu-turinciu-vaiku-ir-jaunimo-poreikiai-biblioteku-paslaugoms/>
- ²⁷ <http://savb.lt/wp-content/uploads/2020/01/%C5%A0iauli%C5%B3-apskrities-Povilo-Vi%C5%A1inskio-vie%C5%A1osios-bibliotekos-vartotoj%C5%B3-pasitenkinimo-teikiamomis-paslaugomis-tyrimas.pdf>
- ²⁸ <http://savb.lt/wp-content/uploads/2020/01/%C5%A0iauli%C5%B3-apskrities-Povilo-Vi%C5%A1inskio-vie%C5%A1osios-bibliotekos-vartotoj%C5%B3-pasitenkinimo-teikiamomis-paslaugomis-tyrimas.pdf>
- ²⁹ <https://www.pavb.lt/wp-content/uploads/2019/10/Panev%C4%97%C5%BEio-regiono-vie%C5%A1%C5%B3j%C5%B3-bibliotek%C5%B3-bendradarbiavimo-stiprinimas.pdf>
- ³⁰ <https://www.pavb.lt/wp-content/uploads/2019/10/Panev%C4%97%C5%BEio-regiono-mokykl%C5%B3-bibliotekinink%C5%B3-apklausa.pdf>
- ³¹ <https://www.pavb.lt/wp-content/uploads/2019/03/Panev%C4%97%C5%BEio-apskrities-Gabriel%C4%97s-Petkevi%C4%8Dait%C4%97s-Bit%C4%97s-vie%C5%A1osios-bibliotekos-vartotoj%C5%B3-pasitenkinimo-teikiamomis-paslaugomis-tyrimo-ataskaita.pdf>
- ³² https://www.pavb.lt/wp-content/uploads/2019/12/PAVB_pasitenkinimo-paslaugomis-tyrimo_ataskaita_2019.pdf
- ³³ <https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/KM%20Galimybium%20studija%20GALUTINE.pdf>
- ³⁴ https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/IIF_valdymo_koncepcija.pdf
- ³⁵ <https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/Kult%C5%ABros%20paveldo%20apsaug%C4%85%20ir%20paslaug%C5%B3%20teikim%C4%85%20reglamentuojan%C4%8Di%C5%B3%20teis%C4%97s%20akt%C5%B3%20ir%20kult%C5%ABros%20paveldo%20apsaugos%20srityje%20dalyvujan%C4%8Di%C5%B3%20institucij%C5%B3%20tyrimas.pdf>
- ³⁶ <https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/MIR-ugdymo-vie%C5%A1osiose-bibliotekose-modelis.pdf>
- ³⁷ <https://www.ltk.lt/naujienos/408-pradedamas-igyvendinti-gyventoju-dalyvavimo-kulturoje-ir-pasitenkinimo-kulturos-paslaugomis-tyrimas.html>
- ³⁸ <http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2017/08/Gyventoj%C5%B3dalyvavimaskult%C5%ABrojeirpasitenkinimaskult%C5%ABropaslaugomis.pdf>
- ³⁹ <http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2017/08/2017-Gyventoju-dalyvavimo-kulturoje-tyrimo-ataskaita.pdf>
- ⁴⁰ I tomas (2015 m.) https://drive.google.com/file/d/0B_-73IZKEJy5UEpkTGvKazVKY1k/view
II tomas (2016 m.) file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/biblioteku_tyrimai_1_2016_1.pdf
III tomas (2017 m.) https://drive.google.com/file/d/12TPPCGUU-p_O2Od1Aytugq4wMSNIHBB/view
IV tomas (2019 m.) nėra el. išteklių, tik popierinis.

- ⁴¹ https://www.lnb.lt/media/public/leidiniai/elektroniniai/Bibliotekininkystes-moksliniu-tyrimu-raida-Lietuvoje_1990-2014.pdf
- ⁴² https://drive.google.com/file/d/12PZux_BkhN0-4oWAguBRK7Kq_iev3J1e/view
- ⁴³ https://lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/atlikti-tyrimai/Biblioteku_lankytoju_tyrimas_LNB_Kantar_2019.pdf
- ⁴⁴ <https://drive.google.com/file/d/1hJ4Swoox9H97LNuidAYPgcT5ApgnWrqe/view>
- ⁴⁵ <https://www.lnb.lt/naujienos/4065-zurnalo-tarp-knygu-2019-m-3-iasis-numeris-apie-ka-jis>
- ⁴⁶ https://drive.google.com/file/d/14dyXGwurOQe2pYLLqvTuUf3VSKfkoJ_e/view
- ⁴⁷ https://issuu.com/tarpknygu/docs/2020_05_-_a
- ⁴⁸ žr. 46 nuorodą
- ⁴⁹ https://issuu.com/tarpknygu/docs/2020_03
- ⁵⁰ žr. 44 nuorodą
- ⁵¹ žr. 46 nuorodą
- ⁵² <https://drive.google.com/file/d/1qb7VYPZtC--ZkcP6yoIoYGQGizucE7kq/view>
- ⁵³ žr. 46 nuorodą
- ⁵⁴ https://issuu.com/tarpknygu/docs/2019_07_08_-_a
- ⁵⁵ žr. 44 nuorodą
- ⁵⁶ žr. 52 nuorodą
- ⁵⁷ žr. 44 nuorodą
- ⁵⁸ žr. 47 nuorodą
- ⁵⁹ žr. 52 nuorodą
- ⁶⁰ https://issuu.com/tarpknygu/docs/2020_06_-_a
- ⁶¹ https://issuu.com/tarpknygu/docs/2020_04
- ⁶² žr. 47 nuorodą
- ⁶³ „Defining success for a public library makerspace: Implications of participant-defined, individualized evaluative criteria“, Rebecca M. Teasdale, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 4, October 2020, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818820303510>
- ⁶⁴ „The challenge of assessment for library *Makerspaces*“, Aijuan Cun, Sam Abramovich, „Proceedings of the Association for Information Science and Technology“, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.2018.14505501114>
- ⁶⁵ „Library makerspaces in China: A comparison of public, academic, and school libraries“, Ferfang Cao, Shuheng Wu, Besiki Stvilia, „Journal of Librarianship and Information Science“, 2020, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620908657>
- ⁶⁶ „Atlas. Makerspaces in Public Libraries in The Netherlands“, Olindo Caso, Joran Kuiper, 2019, <https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/39444/684-3-690-1-10-20190315.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- ⁶⁷ „Exploring Individual Differences and Building Complexity in Wayfinding: The Case of the Seattle Central Library“, Saskia F. Kuliga and others, 2019, „Environment and Behavior“, Volume 51, Issue 5, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0013916519836149>
- ⁶⁸ „Smart bookshelf for library book management“, Mingwei Tang, Jiangping Chen, Haihua Chen, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.396>
- ⁶⁹ „Open data in public libraries: Gauging activities and supporting ambitions“, Kaitlin Fender Throgmorton, Bree Norlander, Carole L. Palmer, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.321>
- ⁷⁰ „Managing multilingual collections: Insights from data analytics research“, Simon Musgrave, Steve Wright, Tom Denison, Louisa Willoughby, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619874110>
- ⁷¹ „The Organizational Trap-Gap Framework: A conceptual view of library dysfunction“, Spencer Acadia, „Ifla Journal“, 2019, Volume 46, Issue 1, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219870199>
- ⁷² „What do the US West Coast public libraries post on Twitter?“, Amir Karami, Matthew Collins, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.2018.14505501024>
- ⁷³ „What is innovative to public libraries in the United States? A perspective of library administrators for classifying innovations“, Devendra Dilip Potnis and others, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619871991>

- ⁷⁴ „Best practices for managing innovations in public libraries in the USA“, Devendra Dilip Potnis, Joseph Winberry, Bonnie Finn, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620948567>
- ⁷⁵ „Public libraries and the UN 2030 Agenda for Sustainable Development“, Marc Kosciejew, „Ifla Journal“, 2020, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219898708>
- ⁷⁶ „Libraries as agents for development: The potential role of Egyptian rural public libraries towards the attainment of Sustainable Development Goals based on the UN 2030 Agenda“, Essam Mansour, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 1, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619872064>
- ⁷⁷ „Collections and services of public libraries in West Bengal, India: An evaluative study against the backdrop of the IFLA guidelines“, Shamim Aktar Munshi, Mehtab Alam Ansari, 2020, „Ifla Journal“, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0340035220958022>
- ⁷⁸ „Applying theory in practice: The serious leisure perspective and public library programming“, Amy VanScoy, Leslie Thomson, Jenna Hartel, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 3, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818820300955>
- ⁷⁹ „Translanguaging and Public Service Encounters: Language Learning in the Library“, Angela Creese, Adrian Blackledge, 2019, „The Modern Language Journal“, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/modl.12601>
- ⁸⁰ „How does health happen in public libraries? Ethical and emerging issues“, Noah Lenstra and others, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/pra2.2018.14505501087>
- ⁸¹ „The importance of public libraries in education for health literacy: A case study on diabetic patients“, Hamed Pirialam and others, 2019, „Ifla Journal“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219857445>
- ⁸² „COVID-19 (Coronavirus) Pandemic: Information Sources Channels for the Public Health Awareness“, Muhammad Yousuf Ali, Rubina Bhatti, 2020, „Asia Pasific Journal of Public Health“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1010539520927261>
- ⁸³ „Public Libraries as health literate multi-purpose workspaces for improving health literacy“, Lucio Naccarella, Jacqui Horwood, 2020, „Health Promotion Journal of Australia“, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/hpja.437>
- ⁸⁴ „Agent-based geographical modeling of public library locations“, Franc J. Zakrajšek, Vlasta Vobed, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 2, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818819302890>
- ⁸⁵ „Examining libraries as public sphere institutions: Mapping questions, methods, theories, findings, and research gaps“, Andreas Varheim, Roswitha Skare, Noah Lenstra, 2019, „Library & Information Science Research“, Volume 41, Issue 2, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818818303633>
- ⁸⁶ „Standardization and standards in Bulgarian libraries: Current state“, Rositsa Dobreva Krasteva, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619871603>
- ⁸⁷ „Personal digital legacy preservation by libraries“, Andor Nagy, Peter Kizsl, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620948574>
- ⁸⁸ „U.S. state libraries as strong institutions: Supporting justice for LGBTQ+ patrons?“, Joseph Winberry, Bharat Mehra, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.360>
- ⁸⁹ „The Public Library as Resistive Space in the Neoliberal City“, Sofya Aptekar, 2019, „City and Community“, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cico.12417>
- ⁹⁰ „City library network knowledge management for social cohesion: The case of Santa Coloma de Gramenet, Barcelona, Spain“, Daniel Garcia Gimenez, Lluís Soler Alsina, 2020, „Ifla Journal“, Volume 46, Issue 1, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219895994>
- ⁹¹ „The role of libraries in misinformation programming: A research agenda“, Jason C. Young and others, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0961000620966650?journalCode=lib>
- ⁹² „What is essential?: Understanding community resilience and public libraries in the United States during disasters“, Beth Patin, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pra2.269>
- ⁹³ „A study on the evaluation analysis of the library's social values“, Younghee Noh, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620911695>
- ⁹⁴ „Neutrality in public libraries: How are we defining one of our core values?“, Dani Scott, Laura Sanders, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620935501>
- ⁹⁵ „Iranian public libraries' capacities in preserving and disseminating intangible cultural heritage“, Leili Seifi, Marziyeh Soltanabadi, 2019, „Ifla Journal“, Volume 46, Issue 4, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219886608>

- ⁹⁶ „Shanghai Library as a human capital developer for a knowledge-driven socio-economic environment“, Patrick Lo, Andrew J. Stark, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620948565>
- ⁹⁷ „Social network analysis: A methodological approach for understanding public libraries and their communities“, Deborah Hicks, Mary F. Cavanagh, Amy VanScoy, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 3, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818819304050>
- ⁹⁸ „Everyday Multiculturalism in the Public Library: Taking Knitting Together Seriously“, Katherine Robinson, 2020, „Sociology“, Volume 54, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0038038519899352>
- ⁹⁹ „A study on the factors of public library use by residents“, Younghee Noh, Rosa Chang, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 4, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620903772>
- ¹⁰⁰ „Households' public library use across the school calendar“, Gregory Gilpin, Anton Bakkerman, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 2, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818819303883>
- ¹⁰¹ „The digital inclusion role of rural libraries: social inequalities through space and place“, Sharon Strover and others, 2019, „Media, Culture and Society“, Volume 42, Issue 2, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0163443719853504>
- ¹⁰² „The Things We Talk About When We Talk About Browsing: An Empirical Typology of Library Browsing Behavior“, Dana McKay, Shanton Chang, Wally Smith, George Buchanan, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.24200>
- ¹⁰³ „How to increase the loyalty of public library users? A qualitative study“, Oranus Tajedini, Ali Akbar Khasseh, Mahin Afzali, Ali Sadatmoosavi and others, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 2, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0961000619856081>
- ¹⁰⁴ „Public library circulation records: What do they reveal about users' reading preferences?“, Golnessa Galyani-Moghaddam, Parvin Taheri, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620949643>
- ¹⁰⁵ „All Paths Leading to the Library: Youth Mobility and Community-Based Planning“, Carolina S. Sarmiento, Catherine Duarte, 2019, „Journal of Planning Education and Research“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0739456X19882985>
- ¹⁰⁶ „Automated chat transcript analysis using topic modeling for library reference services“, Xiaoju Chen, Huajin Wang, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pr2.31>
- ¹⁰⁷ „Play-and-learn spaces: Leveraging library spaces to promote caregiver and child interaction“, Brenna Hassinger-Das and others, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 1, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818819302282>
- ¹⁰⁸ „Japanese public library services for dyslexic children“, Hanae Ikeshita, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 2, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000618823871>
- ¹⁰⁹ „Sharing stories: An exploration of genres in storytimes“, Jacqueline Kociubuk, Kathleen Campana, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619882751>
- ¹¹⁰ „What is storytime good for and what makes storytime good? A survey of public library directors“, Maria Cahill and others, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 4, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619898224>
- ¹¹¹ „A novel methodology for surveying children for designing library services: A case study of the Municipal Library of Prague“, Jan Stejskal, Petr Hajek, Pavel Cerny, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620948568>
- ¹¹² „Reading with robot and human companions in library literacy activities: A comparison study“, Hsiu-Ping Yueh, Weijane Lin, S-Chen Wang, Li-Chen Fu, 2020, „British Journal of Educational Technology“, <https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/bjet.13016>
- ¹¹³ „Library services to an aging population: A nation-wide study in the United States“, Noah Lenstra, Fatih Oguz, Courtney S. Duvall, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0961000619871596>
- ¹¹⁴ „Older adults' eHealth literacy and the role libraries can play“, Zhenping Lin and others, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620962847>
- ¹¹⁵ „Older adults' health information behavior in everyday life settings“, Wonchan Choi, 2019, „Library & Information Science Research“, Volume 41, Issue 4, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818819301410>

- ¹¹⁶ „Physical and social health at the library: Studying small and rural public libraries as venues for group fitness among older adults“, Noah Lenstra, Fatih Oguz, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pr2.211>
- ¹¹⁷ „More than a shelter: Public libraries and the information needs of people experiencing homelessness“, Louise Dowdell, Chern Li Liew, 2019, „Library & Information Science Research“, Volume 41, Issue 4, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818819301665>
- ¹¹⁸ „Examining the relationship between social inclusion and mobile libraries in the age of Internet connectivity: A qualitative study of mobile librarians around the globe“, Patrick Lo, Andrew Stark, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620935476>
- ¹¹⁹ „Moving with the media: An exploration of how migrant communities in New Zealand use social media“, Kingsley T. Iherijika, Maja Krtalic, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620911694>
- ¹²⁰ „Access to library services and facilities by persons with disability: Insights from academic libraries in Ghana“, Daniel Azerikatoa Ayoung, Frederic Naazi-Ale Baada, Patrick Baayel, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620917723>
- ¹²¹ „Considering “atmosphere” in facilitating information seeking by people with invisible disabilities in public libraries“, Rebecca Muir, Kim M. Thompson, Asim Qayyum, 2019, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pr2.17>
- ¹²² „From mutual awareness to collaboration: Academic libraries and autism support programs“, Amelia Anderson, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620918628>
- ¹²³ „Overdose Awareness and Reversal Trainings at Philadelphia Public Libraries“, Margaret Lowenstein and others, 2020, „American Journal of Health Promotion“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0890117120937909>
- ¹²⁴ „What knowledge and attitudes inform public librarians’ interactions with library patrons in crisis?“, Rachel D Williams, Lydia P Ogden, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620917720>
- ¹²⁵ „The Changing Role of Libraries: How Social Workers Can Help“, Elizabeth A. Wahler and others, 2019, „Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services“, Volume 101, Issue 1, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1044389419850707>
- ¹²⁶ „Social capital, trust and social activity among librarians: Results of research conducted in 20 countries across the world“, Maja Wojciechowska, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 4, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818820303479>
- ¹²⁷ „Information and communication technology skills among library and information science professionals: A predictor of enhanced library services“, Shamshad Ahmed, Arslan Sheikh, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0961000620962162>
- ¹²⁸ „A study on the changes in librarians' perception before and after user privacy education“, Younghee Noh, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 3, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S074081881930386X>
- ¹²⁹ „Are you mentoring or coaching? Definitions matter“, Lisa Hussey, Jennifer Campbell-Meier, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620966651>
- ¹³⁰ „Library and information science as a career in Kuwait“, Hanadi Buarki, Mashael Al-Omar, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619871992>
- ¹³¹ „Not your final destination: A grounded theory study on adjustment among Filipino librarians who experienced job rotation“, Edward H. Puzon, Allan B. de Guzman, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 4, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619891764>
- ¹³² „Librarian perspectives on the role of virtual reality in public libraries“, Kung Jin Lee, W. E. King, Negin Danya, Jin Ha Lee, 2020, <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pr2.254>
- ¹³³ „Design thinking and methods in library practice and graduate library education“, Rachel Ivy Clarke, Satyen Amonkar, Ann Rosenblad, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619871989>
- ¹³⁴ „An investigation into cataloguers’ experiences with RDA“, Alan MacLennan, Agnieszka Walicka, 2019, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 2, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000618820655>

---

¹³⁵ „Understanding librarians’ knowledge sharing behavior: The role of organizational climate, motivational drives and leadership empowerment“, Mojtaba Kaffashan Kakhki and others, 2020, „Library & Information Science Research“, Volume 42, Issue 1, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818819301537>

¹³⁶ „From classroom to library: What are the transferable knowledge and skills teachers bring to library work“, Franklin Gyamfi Agyemang, „Journal of Librarianship and Information Science“, Volume 52, Issue 3, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000619856401>

¹³⁷ „Professional networking with emailing groups: A case of Pakistan Library Automation Group“, Nadeem Siddique and others, 2020, „Journal of Librarianship and Information Science“, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0961000620965668>

¹³⁸ „Seeking and Finding Research Collaborators: An Exploratory Study of Librarian Motivations, Strategies, and Success Rates“, Ngoc-Yen Tran, Emily K. Chan, 2020, „College & Research Libraries“, Vol 81, No 7, <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/24672/32481>